

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Éves ár 6 frt. Fél év 3 frt. Évesgyedre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.

Külföldi csopán s kiadók hivatalai lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:

Öt hasábon postaiár 5 kr. Bélyeg minden betűtáblánál 30 kr.
Nyitólár garandó sora 80 kr. — Nagyobb és többeszi hirdetések
különösen eszokoztatnak. — Bel- s külföldi hirdetések számára
hirdetményeket elfogad Háy Károly hirdetmény-küvetelő
irodája Budapeston, Nagykereszt-utca, 2. szám.

A lap szellemi részére s a nyitólár vonatkozó minden
közlemények s szerkesztésbe küldendő.

Külföldi pénsek, reklamációk, s hirdetések
s kiadók hivatalai lehet B.-Gyarmaton.

B.-Gyarmat, április 10-én.

A „Népbank“ b.-gyarmati pénzintézet legközelebbi közgyűlésén, mint olvasóink tudják, bizottságot küldött ki azon célból, hogy az a helybeli más két pénzintézettel érintkezve, javaslatot készítsen a két más pénzintézettel illetve azok egyikével leendő egyesülés érdekében.

A Népbankot ezen elhatározásra csupán a közérdek szempontjai vezették, s azon meggyőződés, hogy három pénzintézet fennállását a közönség jól felfogott érdekei nem igazolják. A Népbankot e lépésre e szerint sem a kényszerűség, sem veszteségek nem utalták.

A küldöttség híven és buzgalommal járt el feladatában s a két más intézet nem kevésbé méltánylandó loyaltással segítette elő a közérdektől nemcsak kezdeményezést, mely jó akaratú együttes eljárás eredményezte, hogy a Népbank küldöttsége mindkét intézettel megnyugtató megállapodásokat létesített. E megállapodást a két intézet igazgatósága is teljesen magáévá tette, némely csakúgy értelmező kiigazítással s a „Takarék és Hitelintézet“ részéről azon előnyös módosítással, hogy az új részvényekkel ki nem cserélhető népbanki részvények kifizetését előbb is készen nyilatkozott kifizetni, nevezetesen az 1 és 2 részvényhellyel bírók részvényeit 200 db egy ló leforgása alatt.

A Népbank küldöttsége zárótervezetét elhatározta, hogy mindkét megállapodást a közgyűlés elé terjesztendi s tekintve a két más intézet loyális eljárását s mindkét megállapodás teljesen megnyugtató voltát, a küldöttség ajánlatot nem terjeszt a közgyűlés elé s a közbizalomnak nyilvánulását nem kívánja egy intézet érdekében is mintogy megelőzni.

A megállapodási pontozatok következők és pedig:

a) a b.-gyarmati Takarékpénztárral:

a) A b.-gyarmati takarékpénztár 100 drb 200 frt névértékű új részvényt bocsát ki a népbank részvényes javára. E részvények azon áron fognak első sorban a népbank részvényesek között a népbank igazgatósága által meghatározandó módon és arányban eladhatni, amennyi érték a takarékpénztár tényleges vagyonából azaz az alaptőke, tartalék tőke és nyugdíj alap összegéből egy részvényre esik s viszont a népbank részvényei azon áron fognak becsoréztatni, illetve kifizetelni, amennyi népbank összes vagyonának a két intézet vegyes bizottsága által eszokozandó felosztás folytán egy részvényre esik.

b) A b.-gyarmati takarékpénztár a népbanknak a fentebbi módon be nem váltott részvényeit az illető átvételének napjától számított egy hó alatt az igazgatóság által meghatározandó sorozat szerint készpénzzel fizesditi ki, a netán kétesekként felveendő követelésekkel befolyandó összegek, az illető és vagyon teljes felosztása után egy részvényre esik.

c) A takarékpénztár egész igazgatósága és felügyelősége az egyesülés esetén lemond, s a választás az új részvényesek részvételével fog az a végzet megartandó rendkívüli közgyűlésen megjelteni.

d) A népbank az időszentit könyvelőjét és pénztárnokát a takarékpénztár saját tisztviselőinek tekintti s amennyiben az intézetnél nem alkalmazhatók, jelenlegi fizetésű egy évi összeggel végkielégíti.

e) A takarékpénztár át veszi a Népbank összes követeléseit, tartozásait és szerződésbeli kötelezettségeit, úgy, hogy sem a népbanknál forgalomba lévő váltók, sem egyéb kötelezők új megszavazás alá nem kerülnek, de azokat módon leszámítottatnak, a takarékpénztár a kibirtokosok és iparosok érdekében 10 évben az 50 forint kisebb értékű váltókat is leszámítja.

Bainner Ottó,
bizottsági elnök.
Vannay Ignác,
a b.-gyarmati pénztár kül. tagja.

Ehencichy Flórida,
takarékpénztári könyvelő.

Közy Tivadar,
tápnál. kül. tag.
Gschell Armin.

Harmos Gábor.
Bercsler Lipót.

Hanczy László,
kül. bizottsági elnök.
Karlik János.

Holányi Ferencz.

Szűdy Henrik,
a népbank részéről biz. tag.

Reiser Flápy,
népbank hírdetítője.
Fáy Albert.

b) a b.-gyarmati Takaréék és Hitelintézettel:

a) A b.-gyarmati „Népbank“ és a b.-gyarmati „Takarék és Hitelintézet“, „Egyesült Hitelintézet B.-Gyarmaton“ czimmal egy közös pénzintézet alakul. Ezen „Egyesült Hitelintézet“ 600 drb 100 frtos névértékű s egyezre lefizetendő részvényt bocsát ki, melyből 300 drb a takaréék és hitelintézet részvényeseké, 300 drb pedig a népbank részvényeseké javára esik, hogy a két intézet jelenlegi részvényesei mily módon és arányban részesednek ezen részvényekben, mindkét intézet igazgatósága fogja kimondani.

b) Mindkét intézet részvényesei jogosultak a részük eső részvényeket eddigi részvényeikkel kicserélni. Az eddigi részvények pénzértéke azon összegben fog meghatározatni, melyet a két intézet tényleges vagyonából jelenlegi részvények számához képest egy részvényre esik. A két intézet tényleges vagyonának felosztását s ehhez képest a részvények pénzértékének meghatározását s a kétes követelések kiutaltatását, egy mindkét intézet igazgatóságának tagjaiból egyenlő számmal választandó küldöttség eszokozditi.

c) Az egyesült hitelintézet a népbank tulajdonát képező s az intézet illetőségét magában foglaló házat a népbank 1879. évi vagyon kimutatásában felvett értékben vagyis 80,000 forintban veszi át.

d) A népbank azon részvényesei, kik részvényüket az egyesült hitelintézet részvényeire ki nem cserélik, részvényeiknek a fenti vegyes küldöttség által meghatározandó értéke erejéig, egy azon érték erejéig, melyet a jelenlegi részvényeinek meghatározandó értéke az új részvények névértékétől nettóan meghaladná betéti könyveikkel elégitetnek ki, mely 5 százalékkal kamatozó betétek egy év leteltével lesznek kivehetőek. A kéteseknek nyilvánlatandó követelésekből befolyó összegek a vagyon teljes beosztása és a követelések lebonyolítása után fognak mindkét intézet részvényeseké kiadhatni.

e) Az „Egyesült Hitelintézet“ az egyesült két intézet tisztviselőit és ügyeit jelenlegi fizetésük mellett átveszi s amennyiben azokat bármilyen okból nem alkalmazhatná, jelenlegi fizetésűk egy évi összeggel végkielégíti.

f) Az egyesülés kimondása után a népbank a további tisztelet beosztását s mind két intézet illetését a két intézet jelenlegi igazgatóságának és felügyelőségének közreműködése mellett a takaréék és hitelintézet a népbank helyiségében folytatja és pedig az egyesüléstől számított 6 hónapig.

g) Az egyesült hitelintézet átveszi a két intézet összes követeléseit, tartozásait és szerződésbeli köte-

TÁRCZA.

Sántha Antónia emlékezőte.*)

(Összev. Sántha Mikály, szál. Balassa Antónia asszonynak.)

I.

A szent fától alatt ismét egy csillag szelét szét,
Mely jótékonyan égy, mint magasan ragyogott.
Langbuzgalmú jeles példánya a nőnevelésnek —
S hosszú tömegűkeres — minden iszibó magyar.
A haza méltán tesz koszorút kirjára, haláláig
Bucigált szent gyűrt, és mi lón a jutalom?
Oh igen! ... a jót szívvelben már épül az oltár,
Melynek két karján függ neved és koszorúd.

II.

Öszebortult anyai hit lágyod tállal szerezése
Nem lehetett, fáty szívebeidre vigasz
Hadd legyen e pár sor nyúlva, testvéri rekonszenz
Fénye lebegje körül szellemi arczalatát.

III.

Mennyi dícsó emlék fűződik drága nevedhez,
Mig a nagyod szász pályakörét befutd!
A honi nőnevelés tövise messzjén, szertéttel
Készve a szent szálát s anyai család javáért.
S mit kellett látnod? küldött és szent eredményt,
Ez mind meghallá szívedet, szegény nő!

IV.

Majd ha kislátá szemét a részvét Tóni fölöttd,
A köny tükreben megjelen ide is ott.*)
Ez ti eltekintetek mint két há szerető szív —
S im a tükörben most szellemi árnyad a kép.

V.

Anyai nemek bölgy áll koszorút képezve fölöttd,
Csak művés kesz kell, mely örökös a fnyt.

Sántha Mikály,
magyar író.

* Volt balassa-gyarmati fiúknak.
*) Ferenczy Ida.

Két Aranka.

Bessély Sárffy Aladár-tól.

Ajánla egy színpadmű kiadásának.

ELSŐ SZAKASZ.

I.

Kid fiam és én.

Minden kétség eloszlatása végett már eleve kénytelen vagyok kitérni beszélykém tárgyából. Ne higgye azt senki, hogy Misi talán nekem valóban fiam, oh nem! hisz én csak még „csután akarok“ a házassági paradicsomba lépni, eddig még nem tudom, hogy a megfeszítésesedé csakugyan egyenlő a purgatoriummal — habár a példákban látni kézzel vagyok est elhinni.

Misi nekem csak barátom s onnan ragadt rá a „fia“ m elnevezése, hogy együtt kopatván kilencz évig az iskola poros padait, fiamnak hívtam, mert legalább is négy hónappal idősebb vagyok nála. (No természetesen 6 meg papának nevez engem!) Innen datálódik a mi szülői viszonyunk s nem másból! Az ilyféle megítéző építetnek a deákok közt mindennaposak, tudjuk jól magunkról mindnyájan. (Egzem példánál senketetlen hordónak hívtak, hogy miért, nem mondpm meg!)

A rossz világ azt mondja az én kedves Misi fiamról, hogy nem szívből házassodott! Hej pedig ha tudná mennyire szereti Arankáját, bizonyára nem ámtaná az ájtatos hívőket ilyen rágalommal. S hogy meggyőzzem a világot arról, hogy csakugyan megérdemli feleségét, elmondom röviden házassági történetét.

Most lesz a nyáron egy éve, hogy történt. Én mint nevelő voltam a d-i kastélyban alkalmazva igen kielégítő fizetés mellett. Gazdám Tóthfalussy Dénes gazdatiszt, kinek kis fiát próbálgattam a szép latin declinációba bevezetni. Lakásom a kastély földszintén volt kertre nyíló ablakkal, honnan valóban nagyzerőn lehetett a Balatonra és a csopaki hegysékre kilátni. A kastély emelete és a jobb szárny egészen lakatlan volt, mert az uraságnak tetézett már évek óta — a magyar magnások szokásaként — valahol a burkukot közt lakni. Különbösen is épület jobb része igen rossz birben állott a környék előtt, s mennyiben t. i. a jámbor falusiak elhíresztelték, hogy itt szép holdvilágos éjeken teher lepelbe burkolt kísértetek járnak. Persze nem hittem ezt, hanem azért nemmi kedvem nem jött ahhoz, hogy a netalán kísértetekkel közlebbi ismerettségbe jöjje. Szóval ezen rühben évek óta nem lakott senki; a butorok ott állottak s csodálatos, hogy valahányszor szellőztették a szobákat, az ágyakat mindig felbontva találták. Még a szűd sem vállalkozott arra, hogy ezen ódon butorokat megvegye, annyira félték a kísérteties helytől.

Principálisom különben egy volt a nagyvennyelcsa honvédekkel és tőgyűkeres magyar ember; a felesége pedig egy somogyi gazdatiszt lánya. Heten ültek naponta az asztalhoz a következők rendben: Az asztalfőn egy nyugalmazott kapitány, a házasszony nagybátyja, egy veterán, megőszült harcos még a franciaia futás idejéből; két oldalán az ur és neje; az után Aranka a kisasszony, a gazdának rokona, mellette én balról, jobb oldalamon pedig a háziasszony Matild, egy kis mogyó gép talve életkedvvel s

lehetőségeit, és a forgalomba lévő váltókat újabb megvásárlás nélkül lezárkoltatja.

Komjáthy Anzelm,
mint a lak és hiteltel. elnök.
Balogh Gyula,
kiszáml.
Sándy Henrik.
Balds János,
háztartási tag.
Karlik János.
Welen Dávid.

Hanszky László,
háztartási elnök.
Helenyi Ferencs.
Hermes Gábor.
Fáy Albert.
Gerscheit Armin.
Reiser Pál.

Bercseler László.

Tanúgy.

Háztartási iskola kiadatokos leányai számára.

Lapunk egyik legutóbbi számában említett, hogy a leány polgári iskolák netalán kibővítése esetén a női gazdaságtan, házi nevelés és főzés és a tanítandó tárgyak közé vételesek fel. Most azonban olvasunk, hogy a Rajna vidékén Stoberheimban már négy év óta áll fenn egy ily háztartási iskola. Nemcsak a falusi, hanem a városi háztartásban is nagy jelentőségű bir az, vajjon a háziasszony ügyes, takarékos, jó gazdaságon-e. vagy egyszerűen csak úrnő. A legutóbb városi azt hiszi, hogy a kettő együtt meg nem fér, pedig nemcsak hogy igen jól megfér, hanem ennek összekapcsolása öket sok, csupán az analomtól származó modern betegségekől is megóvja, vagy megmenti melyeknek ma már a száma legio. Szerintünk mint mondja az „Egyszerűség” nemcsak a kiadatokos osztály leányai számára rendelt, hanem közép sőt felsőbb osztály árbelgyei számára szervezett ily háztartási iskolák is megérdemelnék az illető tanügyi férfiak és nők figyelmét.

Mondja továbbá, hogy Wormban dr. Schneider igazgató alatt háztartási iskola már 1866-ban fennállott és szép látogatásnak örvendett. A tanfolyam ez intézetben csupán a nyári hónapokra szorítkozott, (april-sept.) a két ily nyári tanfolyam képezett egy tanévet. 8 minután ez alatt a belpélt növekedék nemcsak a háztartás minden ágában gyakorlatilag kiképeztettek, vagyis sütni, főzni, mosni, vasalni, befőzni megtanultak a megtanultak a tejkezelés és konyhakertészetet a virágpolást is, hanem oktatták nyertek a háztartási vegytan és számadásvitel az egészségtan és általános háztartástanból stb. Obajlandó, volna, ha a magas kormány is komolyan foglalkoznék az általunk is megpendített ezen ügyvel szemével, s a vidékek ezen hiányát, ily iskolák felállítás által kielégítene. Hogy mennyire elősegítenék ezek néplünk anyagi jólétét ezt minden elfogulatlan, még női emancipator is beláthatja. Szóval: neveljük nőinket a világ kezdetétől fogva öket leginkább illető társadalmi kör számára, s ne ragadjuk öket ki a betedik ágba, a bonát nagyot esvén, a jövő nemzedéket magukkal együtt agyonujtják. Dizi.

A b-gyarmati ipartársulat közgyűlése.

Megtartott f. é. március 6-án Papp László elnöke alatt a városban nagyteremben, 63 társulati tagból az ügyés és titkáron kívül jelen volt 33 tag. 1) Előnk a jelen volt tagok egyharmadát constálván, az ülés megnyitották nyilvánlást; mely után 2) megle azavakban üdvözlő a megjelenteket, beszédében kiemelve az irányt, a melyfelé a társulat a mai viszonyok közt baladhat; felhívja a tagokat összehangatos működésre. Az érdekeltséggel végig hallgatott beszéd megőjenestett. 3) Felolvasott a választmányának a társulat multi évi ügyviteléről szóló jelentése; melyből kiemelendők: a) hogy a tagok 22 vel szaporodván, a lényeges tagok száma 63; b) hogy az év folytán megtartott 8 választmányi ülésben 40 ügy intéztetett el; c) vagyoni állapot; a bevételek volt 144 frt 14 kr., kiadás 67 frt 63 kr., pénzmaradvány 76 frt 50 kr., a be nem folyt díjak 139 frt, s így a vagyon 215 frt 50 kről állna; d) hogy Karlik János tagtárs által a 11-ik orsz. iparos congressuson magát képviseltette; e) hogy a székesfehérvári kiállításban több tag részt vett; f) hogy az év folytán a létesítendő ipariskola javára bál rendeztetett, mely 206 frt 38 krt jövedelmezett; g) hogy az ipariskola létesítetett, melyben eddig 78 tanuló oktatott stb, ezen jelentés közteszéssel tudomásul vettetett. 4) Felolvasott továbbá a pénztárnoknak a felügyelőség által helyesnek talált multi évi számadás; mely a közgyűlés helyeslésével is találkozóan a további kötelezettség alól felmentetett. 5) Tárgyalás alá vétetett a választmány által a folyó 1880-ik évre készített költségvetés előirányzata; mely szerint a bevételek 278 frt 60 kr., a kiadás 62 frt, a pénzmaradvány az év végén 216 frt 50 kr. lenne; mit a közgyűlés magárá téven azon megfogással, hogy a bátraleknek behajtását mielőbb eszközölje. 6) Következett az alapszabályok értelmeiben évenként megválasztalni szokott békeltelt bizottsági tagok megválasztása, mely egy elnök, 6 rendes és egy póttagból áll. A közgyűlés a régibb tagokat újból megfogván s így lett ismét elnök: Karlik János, tagok: Fröhlich V., Irányecz J., Molnár J., Petrovics M. és Schuler L., póttag: Reisz Jakab. 7) Indítványozott a vándorló segédek számára egy „Szálló” (Herberg) állapítása; elfogadotván, ennek mielőbbi létesítésével a választmány megbízott. 8) Tapasztaltott, hogy több iparos felfogadott tanulóit se be nem iratja, se be nem szegődíti; pedig ezzel az illető mester a nyilvántartás, valamint az iskolába való járás, úgy a felszabadítás szempontjából törvényeszerűleg is tartozik. Határozott, hogy minden társulati tag az ipartörvény 48 §-a értelmében a két hó alatt lefolyt próba idő után felfogadott tanulóit beszegődíteni kötelezettségnek ismerje. 9) Karlik J. mint az ipariskolai gondnok elnöke jelent, hogy több hanyagul járó tanúcs, mulasztását azal indokolja, miszerint a munkaadók öket az iskolától elfogják. Elhatározott, hogy ily eset ismétlése folytán az ily iparos irányába a választmány a leg-

szigorúbban eljárjon. 10) Az ipartársulat mindazon egyének iránt, kik a hazai ipar emelése körül mint előbarátok fáradoznak buzgalommal működnek, látsz elismeréssel tartozván, ajánlja, hogy a székesfehérvári multi évi kiállításra is magának az iparvilágban örökemlékü neveit kivívott gr. Zichy Jenő 6 méltóságát az egyet dísz. tek. Szerény Gábor b-gyarmati járás főszolgabírája pedig, mint ki a helyi iparos osztály érdekeit oly odaadással előmozdítani igyekszik; tiszteltbeli tagul választassék meg; tek. Gelléry Mór ár, az „Iparosok lapja” szerkesztőjének, mint a ki az országos ipar felvirágozása ügyében a saját után magának kiváló érdemeket szerzett, jegyzőkönyvileg elismerés nyilváníttassék Ezen indítvány kitörő lelkesedéssel fogadtatott s a választmány a többiek elintézésével megbízott. 11) A társulat ügyésze és titkáriának önzelen fáradozásaiért a közgyűlés jóró köszönetet nyilváníttat. 12) A jegyzőkönyv hitelesítésére Manóssy Alajos, Kommerell Gyula és Irányecz József tagok jelöltettek ki. Ezzel az ülés véget ért.

Köeli: Chikán Mihály,
ipartárs. titkár.

A zabolátlan vakmerőség egy példája Nógrádmegyében.

Sok példáját láttam tapasztaltam annak, hogy az emberek mily nagy gonoszságokra képesek. A pártól, a szennyos önérdék, a kájan ambíció, a sértett büszs, a feozte irigység ezeféle módját találják ki annak, hogy embertársaiat megrombassák. De a gonoszságunk olyan példáját még nem láttam, s nem is hallottam, a melyet ez uttal a nyilváronosság előbe hozni akarok. A tárgy igen fontos, méltó arra, hogy a jövőre gondolni szeretők olvasók lássák: hova süllyedt korunkban a morallitás!

Surány község bátrával közvetlen szomszédos a csóri pusztá, mely a községi szervezetkor Surány község kötelekébe lett felvéve. Csór pusztá tulajdonosa a Hatvani Deutch testvérek, kik a multi évben a mozogazdaság körüli szerzett érdemeikért magyar nemzeti rangra emeltettek. Deutch urak a csóri pusztát nem magok kezelik, hanem haszonbérben tartják. A jelenlegi bérlek: Deusch N. Varsányból és annak ipa Stern Sámuel, nem tudom honnan. Amaz a jogi bérlek, emez, t. i. Stern, mint vagyonatlan, a kezelt — tolmáks — bérlek.

Csór pusztá területre kataszter szerint 1350 hold, melyből 640 hold szántóföld, 810 hold erdő, circa 100 hold rét, a többi legelő.

Nem tartozik reám, hogy a bérlek, ezen igen szép és jó birtokot három évi használat alatt is már tetemesen megrombították. Első sorban a Hatvani Deutch urak dolga, de tulajdonképpen a kormányt is érdekelné, mert ha az adó alapok tönkre tétetnek, a kataszteri tisztajövedelem csökkenvén, az állampénztára is károsan hat az vészta. Szántóföldjeit a hajduai bérlek is folytonosan veteite, de aztán trágyázta is illandóan. A rézeket a múlt év őz esztornán, mind a mellett esztornákat időnként kitiiztittatta, s az által mind a csóri rétek, mind a szomszéd birtokos réjjei védve voltak az árvízok rongálásaitól.

Jelenlegi bérlek ellenkezöleg cselekednek. A szántóföldek már most is a rossz művelés miatt kezdik

mosolygó ajakkal, szemközt velem kis tanítványom. Ennyi tagból állott a család s mondhatom, hogy valódi patriareális viszonyban élünk egymással.

Ami Arankát illeti, ő ábrándos kék aszeivel egy tökéletes elpihdi alak; mélabus vonásain csak elvtrve lehetett egye egy mosolyt láthatni. Örökig elidőgölt a tóparton, de szivesen fogadta ha beszélgetésbe ereszkedtem vele. Szeretett a természet szépeiről, állatok, madarak és virágokról beszélni, de a tréfától sem volt idegen, különösen tetszett neki adomám. Származásáról csak annyit tudtam, hogy rokona gazdának, többet nem firkáztam, holott érdekemben volt, mert megvalva az igazat, két évig voltam együtt a családdal s én e leányt szelidégeért megszerettem.

Sokszor a tóparton időgölve vele már számon volt a szerelmi nyilatkozat, de ha rám tekintett ábrándos szemével, oda lett minden bátoraságom. Szenvedtem inkább, semhogy megvalloltam volna neki, pedig jaj mennyi álmatlan éjet virrasztottam át miatta! Különböben olyan voltam én mindig. Inkább bementem volna egy lóporos toronyba kanóccsal kezemben, mintsem a nőknek szemébe merjek nézni. Furcsa dolog ez nemde bölgyeim egy huszonhat éves fiatal embernél? Ja, kérem a rak-jegyben születtem s minél öregebb lettem, annál inkább nőtt ebben bátoraságom — hátarsalé!

Tehát szerettem Arankát epedő szívemnek egész hevével, de nem volt bátoraságom ezt még is mondani neki. Egészen másképp volt a dolog a fűs Matildával. Ő talán három évvel volt ifjabb Arankánál s minő más természetrel volt megáldva? Virgoncz, szeles, csatálan; szép fekete szemek csak egy ragyogtak. (Est is csak úgy lopva vettem észre, mert nem mertem szemébe nézni, habár ő mindig unszolt is erre!)

Tökéletes két ellentét; Petki Farkas két leánya képviselve bennök.

Ennyit a család jellemzésére.

Épen nyár derekán látogatott meg Marozaly Misi ügyvéd barátom, ki a doctori szigorlatot letéven, az egyetemi port akarta lerázni magáról és Füreden tartózkodván, hozzám is átrándult. Este fel jött a kópé s így már a családnak nem mutatnám be, hanem szívélyes principálisan lakáson meglatogatta mint régi ismerőst. Beszéd közben előjött a kísértéses lakrész is. Uram bátyám egész phlegmaticus veté oda Misinek:

— Ügyvéd ur, mikor édes apjánál voltam ezélt 10—12 évvel, igen bátor fiúnak mutatta magát, merne e most egy merész tette vállalkozni?

— Hogy ne uram bátyám, s hogy bátoraságomat megmutassam mindnyájuknak s ha megengedik, ez éjjel a kísértéses szobákban fogok hálai asztal ágyban, melyet annyiszor felbontott a kísértő! — viszonzá mosolyogva Misi fiam.

Általános lett az elszöngykedés mindkettőnk részéről s originalis gondolatra.

— De uram öcsém — mondá urambátyám — mit gondol? Hátha valami gellérthegyi vén banya megfojja álmában?

— Na ez ugyan nem történik meg, arról jótállok, felelt nevetve Misi, revolverem mellém teszem s jöhet azután maga a Herkópatár is.

Hiába iparkodtam felhasználni minden ékesszólási képességemet, hogy lebeszéljem e bizarr gondolatról, de ez nem sikerült.

Ugy lett. Bementünk vele a kérdéses lakrészbe, de megvallo, hogy jobb szerettem volna e vizitet elengedni, mert bár katona voltam is, soha sem szerettem az ofele kísértéses dolgoba elegyedni. Nem jó a közsá lelkekkel komédiázni, mert azok nem igen szeretik a tréfát.

Misi fiamat magára hagytuk, ki egész impertinentiával meg az ajtót sem zárta be, annál kevésbbé az ablakokat.

Szép holdvilágos éjjel lett, a síei komp sütyölése messze elhangzott s a balatoni csónokok balázdása édes mereugébe hozta a lelket. A kis fuval én is csónokba ültem s egy óráig hínáztuk magunkat a vízen, ez mindig kedves mulatságom volt, különösen a merengő hold fényénél.

Soká gondolkodtam még ezután is fekhelyemen, mig nem a távoli halázzsal álmat hozott reám.

II.

A Misiét.

Már a nap élénk sugarai közt játszadozok a fürge halacsok a vízben, midőn dörömböztetésre ébredék fel. Kinyitom hamarjában ajtómat s ime Misi fiam állott előttem ép testben. Bámulva néztem hol kezét hol lábát, hogy vajjon nem harapta e le valami rettenetes szörnyeteg.

— En vagyok la, mit nézsz annyit rajtam? kérdő végre midőn láttá, hogy bámulatomban szobos sem tudok jutni.

— Te vagy Misi fiam, — mondám végre nagy nehezen, látva, hogy nyelve sem hiányzik — hogyan aludtál az éjjel?

— Pompásan, édes papám, még látogatást is kaptam csendes magányomban, — viszonzá szivarra gyújtva.

— Közönség fiam az ilyen látogatást — válszolam borsongva, — bizonyosan valami közsá lélek tévedett be hozzád!

— Nem, atyuskám; hanem halljad csak a történetet, valóban regényes kaland, sokért nem adnám, hogy ott hálтам az éjjel. Amint tölem eljöttetek, szivarra gyújték s lovakköze ágyamba dőltem. Ablakom nyitva állt, de az ajtót sem rezesztetem be. A legnagyobb csendben szivám el szivarom s midőn úgy éjjel felé a rémbirben álló ágyban szundikálni kezdék,

megtagadni a termést, s mind az ősi, mind a tavaszi vetések gazsál fordulnak fel, elannyira, hogy a táblák most és nagy térein a takarók is nem használhatók le a gabonát, hanem a nagy gurdinból sarlóval kilesedik az egyes beteg szál gabonát, a gurdin pedig ott marad az új szántásig. A tarlók nyár végén és ősszel úgy néznek ki, mint valami liget s ha közelebből megtekintjük, akkor látjuk, hogy azon kisebb nagyobb szőlő-dőlő területek nem egyebek, mint borzág és aczart erdők, melyek évről évre nagyobb területeket hódítanak hatalmukba, s magraikat, főleg az aczart magjait, s az új szomszéd szántóföldjeire is elviszi, és elplántálja. Az erdőszélek, ha állandóan így kerülnek, két három évtized múlva el fognak enyészni, s helyüket vízmosásokkal bővelkedő ligetek fogják elfoglalni, nagykárára nem csak a csőri, de a szomszédos birtokos réteinek is.

A rétek pedig már most is siralmas példáját mutatják a bérlok hanyaglásának, s már a múlt évben nem csekély volt a rétekek azon területe, melyet egyszer se lehetett megkaszálni, mert káka, gyékén, és más gazdagon nőttek azon területen, s hol hajdan rendesen jó szénát, sőt többnyire szarjút is lehetett kasálni. Azon patakok — mely a fekete viznek főágát képezi, — a herencsényi, liszkói és baraszi hegységtől, tehát nagy területről sok hővet és esővizet hoznak. Tagoztatás előtt ezen patakok egy megfelelő mély és széles csatornával egyenes folyásúvá tétettek végig a csőri és surányi réteken és Surány falán. Ezen egyenes csatorna a herencsényi határt elhagyván, legelőbb a csőri rétet éri, s azt 402 folyó ölnyi hosszúságban hasalták, képezi az első szakaszt. Azután a második szakaszon csak felől a csőri rét, dél felől az én rétem fekszik. Ezen 2 ik szakasz 225 folyó öl hosszú, s ezen alól a harmadik szakaszon a faluig mind két felől az én réteim terülnek a fő csatorna mellett. Ezen szituáció szerint az első szakaszon a fő csatorna jó karban tartása, vagyis évenkénti kitisztítása a csőri bérloket illetné, a második szakasz tisztogatása pedig felszerelés engemet, másik felszerelésben a csőri bérloket illetné. A harmadik szakasz gondozása már egyedül engemet illet.

Azonban a csőri bérlok, mióta Csört kezelik, sem az első, sem a második szakasz tisztítására sem egy kapa vágyani munkát sem egy krajczár kiadást nem fordítottak, sőt a főcsatorna első szakaszait mesterségesen elrontották, mert annak alsó részén, közvetlenül az én rétem sarkánál faágakból, szármak trágyából és földből olyan primitív újjáró gátat csináltak a fő csatornára, mellyel a vízlefojtást elgátolták, megakasztották. Az 1877. és 1878-ik évek különben is nagyon sok cső és hóval bővelkedvén, a herencsényi liszkói hegységből lerohanó hó és a szaporasó vizek nem csak sok iszapot, de mindenféle szemetet, faágakat, fatörzseket, tuskókat, kőzet darabokat, sőt földből kicsavart olókat is töröztől, gyökerektől, ágastól hoztak le, s a bérlok gátja miatt a csatornán tovább nem mehetvén, a gát előli felakadtak, összeverődtek, s iszappal, földképződött, s e miatt az egész első szakasz tele rakódott iszappal, a víz a csőriréteken mind két felől elterült, s különösen egy sarkanyú által az én rétemre szorítottván, erős védaszanczomat betört, rétemet végig beiszappolta, s a múlt évre csaknem egészen hasznavehetetlenné tette. Képzeltethi a szives olvasó minő keserűséget okozott ez nekem, ki nem csak a magam fő és melléki csatornámat, de sőt a második szakasz közbe csatornát is, részint cselédemmel, részint napaszmásokkal, sok munkával s tömörked költséggel évenként kitisztogattattam, a nélkül hogy nekem a közbe

csatorna kitisztítása költségből csak egy krajczárt is megértették volna a bérlok. Kértem, sürgettem, a helyszér bírja által megintem a totemfak bérlok, hogy ha már sem a maga csatornáját sem tisztítja, sem a közös csatorna kitisztításához semmivel nem járult, legalább a gátat távolítsa el, vagy csináltasson helyette rendes hidat, és ama veszélyes barrikádászerű zátonyt bányassa ki a főcsatornából. Nem tett semmit, és én, hogy további károsodásomat megelőzzem kénytelen voltam saját cselédemmel s napaszmásokkal a barrikádászerű zátonyt fejmekkel csakányokkal szétbontatni, s a gátat elbányatni. E miatt még birtok károsítási perrel fenyegetett, de nem mert megkezdeni.

Tudom, hogy törvényes úton nekem is lehetett volna ezen calamitásokat részint elbányítani, részint kárpóltatni szerzeni. De én, ósmerve a perlekedés lelek (arszázi) hozzászámalmasságát, mint perpatvart gyűlölv, béke szerető ember mindezeket elútrém, s épen azért most már oly valami hatálatlan gonoszszógot gondolt ki, mely túl megy azon határon is, a melynél a birtoktulajtomnak is vége szakad, a mely már igazán az effrenata licentia körébe tartozik, s épen olyan tett, mintha azéna kaszamba szakott dugna.

Ugyanis belátván azt, hogy a rétejének valami hasznát akarják venni, a viznek lefolyását kell csinálni, hogy ne az egész rétegen elterülve folyjon. Okos ember nem is gondolna mára, mint arra, hogy a régi, egyenes törvényes főcsatornát kitisztítsa. Amde a bérlok, mint mindenben, úgy itt sem tesz ki a mit józan ész tanácsol, s a jog és törvény tisztelet parancsol, hanem épen ellenkezőt, t. i. *úgy csatornát csinált, ama régi egyenes csatornával párhuzamosan az én rétemre irányozza annak alsó végét, az abból kikerülő földmögét pedig a régi csatorna felől hánnyalja, s ekként a „feketeriz” nevű patak összes vízét megát az én rétemre vezetik, s hogy felfurángok annál prognassabb legyen, az új csatorna alsó végét, a hol rétemhez közeledik, meggyörbítik, de nem ám a régi főcsatorna felé, hogy rétemnek ne csak alsó szélit seperessék el a legelő áradásával, hanem az egész rétemet megsemmisítsék. Én ugyan több évi munkával sok költséggel jó erős földszanczot készíttettem az árvek ellen, de ilyen míveltet ellenében az mind nem ér semmit, mert nagy erője van a vízárknak, midőn az nagy területről összeegyülve, nagy tömegben nagy sezással rohan lefelé s olyankor egyenes szög — rectangulum — alatt tiközik akadályba, előbb a telején rohan át azután szét rombolja az előtte keresztben álló gátat legyen az bár öles vastagságú gránitköfal, mint ezt a tapasztalat számtalanszor igazolta és igazolja. És ha a legelősebb vízár védaszanczomat szétrombolta, akkor a rohanó ár az én rétemen, mely különben is mély iszaprétegből áll, végig fog magának medret mosni; úgy hogy azt azután jórétit alakítani bármily munkával s költséggel se lehet.*

Az országos gazdasági értekezleten több napokon át tanácskoznak a földi, mik lehetnek okai mezőgazdaszatunk hanyatlásának? és az okokat rendszeren másuttal távolabb keressük, s nem ott a holjás tényleg van. Az ilyen emberek több kárára vannak a mezőgazdaszatunk, mint bár mi más. Az elemi csapások: a jégcsap, a rozsda, a fagy mindolyanok, melyek évről évről suttogjanak ugyan de meggyengessnek azok felett mert létezőtök vannak ránk bocsátva. De mikor embertársunk gonoszra teszi semmivel fáradozásunk győmböcselt, az kétszeresen fáj. A fenovad ha adóssággalja áldozatát, azt azért tessék, hogy felfelja, s általa éltvágyt csillapítsa, de az ilyen ember kárt teni kíván másnak, midőn az által magának nem használ. Mert, hogy a

jelen esetben ezen vízi építménnyel, még ha így maradna is, a magok rétejének épen semmit nem használnak sőt inkább ártanak, az kétségtelen, s kétségek kárt teni magoknak is, csak hogy az én rétemet is tönkretessék. Az ily ember, főleg ha szomszédoságban van, veszedelmesebb a vadászó vadállatnál.

Úgy hiszem, hogy ki a sorokat olvasva ezen kérdésről fel lelkében: ha így van a dolog, mi lehet valódi indoka ezen mindeitbetlen gonoszszótnak? mert ennek mégis kellett valami okának vagy legalább eldéményének lenni. Igaz is van, de ez ebből áll: 1877. nyarán a bérlok minden gabona és szénatermésüket közvetlenül a falu mellé, az épületekhez közel rakatták, s gőzcséplő géppel ott akarták elcsépléltetni. A mint én ezen szándékukat magadtam, azonnal felszólítottam a községbírájást, hogy jó levele írtam meg a helyben lakó keszöl bérlok Stern urat, hogy társadói tekintetben nem szabad közvetlenül a falu mellé hozni a gőz cséplő gépet, hogy vele annyi aczart és kassal kötött csépljenek. A község bírja el is ment hozzá, s egész illetélemmel tudára adta az íntést. Stern úr azonban azt felelte rá, a kinek nem tetszik, hogy a faluhoz közel van a cséplőgép, vigye távolabb a falut, neki nem parancsol abból senki, s csakugyan ott kezdett csépléltetni. — Én bár építettem, gabonám s takarmányom tűz ellen biztosítva voltam, mégis törővára gondoltam azon lehetőségre, hogy Surány falu a Stern úr szeszélyéről hamvára éjjen, feljelenítettem a járásbeli Szolgabíró urnak a ki is azonnal a helyszínen megjelenvén a cséplést azon helyen betiltotta, a cséplőgép és kiscéplési szándékot gabonának a falu szélitől 40 ölnyre kibőrdaszt elrendelte, nem engedelmekedés esetén 100 forint büntetést tevén neki kiltatása. Ennek folytán gabonáit ki kellett hordatnia a kijelölt 40 öl távolagra, a hol az előtt szokott lenni a csőri pusztaszerűje, s a cséplés nagyrészt ott végzte el. Ezen idő óta minden alkalmat keresve keres, hogy nekem árthasson, s miután nem tud miért belém kútni, olyan módon tölti rajtam aljas bosszút, hogy az ember emlékezetet meghaladó idők óta létezett, a törvényes hatóság által 1864-ben megjelölt urbéri szabályozás előtt hitelesített térképleg megállapított egyenes vonalból a patak visfolyását szabatszerűen kivezti, az én rétemre vezeti, hogy azt teljesen megsemmisítse.

A dolog természeténél fogva jelen esetben Surány község előjárásának volna kötelezettsége erősen fellépni, s törvényes úton megbüntetést követelni az oly rakoncátlan vakmerő tettnek, midőn valaki önkéntől, a hatóság és az érdeklött szomszéd birtokosság tudta és beleegyezése nélkül az 1840. évi X. t. cz. 6. §. megérteivel olyan víz munkálatot visz véghez, mellyel a határunkat 2500 folyó öl hosszúságban, a természet által kijelölt helyen, egyenes irányban végig vonuló patakok ősi medréből kicseréli, természetellenes görbe vonalban épített csatornával a szomszéd birtokos rétejére vezetni merészi. De fájdalom! málnak jelenleg községi élet nem létezik. És így kénytelen válnak a törvényes eljárás, mint legközelebből sértett fél megindítani, s az én rétem sorsa attól függ: minő gyors és erősen lesz az eljárás, s ha az a jelen sürdög esetben is a rendes borsas procedúra körébe, s az alatt a patak felsőbb vidékein egy teljesen szaporasó lenne, úgy az én rétem tönkretételének.

A totemfak bérlok jól tudja azt, hogy ebből per lesz, azt is tudja, hogy abban nekik kell lenni a vesztes félnek, de azal bírástja magát, hogy okkal móddal el fogja a pert addig hárni-vonni, míg a bérlok tart, akkor aztán kőd előtte, kőd utána! neki semmije sincs, a kárpótlást és a perköltséget majd megfizet.

egyszer csak csodáosan megnyílik ajtóm s azon egy sugár, fehér lepelle barkolt női alak lép be; haja kibontva omolt le vállaira. Először igye megdöbbenem, de összedöve magam, visszanyertem lélekjelenlétemet s lassan revolveremet kezembe véve, vártam mi történni velem. A hold játszadova villant át az ablak alatti fák lombjain s épen rém estek bágyadt sugara. Az én vendégem oda ment az ablakhoz s egy ideig bámulva nézett a bolondok napjába — a holdba. Kétszer is felemeltem már fegyverem, hogy rá löjek, de valami megfoghatatlan erő visszarántá karomat. Pár perc múlva az alak megfordult és lassan, mellőleges lépésekkel párszor körülfárta a termet, míg nem ágyam előtt megállott. Arcza lassankint a meglepetés és vártatlan öröm vonásait vette fel samit akkor láttam atyuskám, azt elmondani képtelen vagyok. "A hold megvilágítja arcát s én benne egy elvesztett, de két évig folyton keresett nő hasonlatosságát fedeztem fel.

— Ja barátom — viszonzám mosolygva — a kísértetek szép asszony képében is szoktak ijesztgetni. — Emlekezel-e atyne — folytatta Misi — a két évvel ezelőtti tartott szüligeti mulatságra, tudod mikor az a kis barna Ninácska neked kosarat adott a korigóra?

— Hagyd el Misi, ne ájtsd fel a behegedt sebeket; nos de mi összefüggésben van ez a te kísértetteddel?

— Tudod barátom én akkor egy szőke szépségnek raktam a szepet, K. bankár leányának, keresztnevét nem tudom, hanem az én éjjeli látogatóm tökéletesen képmása volt annak. Sokáig állt ágyam előtt, míg nem egyszer leült annak szélére. Bámulva nézett rém egy ideig, én pedig erősen szorítam markomban revolveremet. "Te vagy az, kedves ideálom? Oh mily régen várok már rád!" — mondá szép csengő de suttogó hangon s azal hoztam hajolva homlokom csókolni.

— Brrrr! — mondám borzongva Misinek — no meglásd a csók helyén szarvad fog nőni. Na lám, azt még nem tudtam eddig, hogy a kísértetek is szeretnek csókolódni. Mégis jó, hogy nem valami vén banya képében tisztelt meg ezzel. No de folytatd csak tovább, viszonzandó a boszorkánycsókot?

— Oh nem, édes atyuskám, — folytatta Misi — azt nem tettem, hanem szörnyen megijedtem. Félttem attól, hogy ez nem kísértet, hanem valódi élő lény. Amint megcsókolzt szépen simogattá homlokomat majd egy negyed óráig, miközben suttogva mondott sokat, de mit én mind elfelejtettem.

— Megbabonáztál, rád olvasott barátom a te jószívú vendéged; elfelejtetted te az egyszerűséget is, el vagy most már átkosva végképen, — felelt megéssen önkénytelend.

— Fegyverem is paplanomra esett már kezemből, de ő nem távozott. Végre aztán lebukta újjáról gyűrűjét s az enyimbe fűzte; ezzel még egyszer megcsókolzt, pár percig nézett ki az ablakon s ezután a hol jött lassan elázozott, még az ajtót is bevonta maga után, honnan csókokat hintett felém kezével. Ime itt a gyűrű, nézd meg saját szememmel.

— Hahaha! — nevettem Misi íam szemé közé — ugyancsak nagy lurkó vagy te Misi; milyen szép most gondolok ki az én bolonditásomra? Azt gondolod elhiszem, hogy a boszorkányok még gyűrűt is adnakak? Lári-fári, nagyot fullentettél most az egyszerű! Hísz ezt a gyűrűt tegnap is láttam az ujjadon.

— De atyuskám, az én gyűrűm most is ott van, az ajándékba kapott pedig itt a te kezeden; nézd csak meg K. A. betű van bele véve, míg az enyém egészen sima!

Csakugyan igaza volt.

— Ezért a gyűrűért édes Misi barátom eladtad a lelked, magadat pedig valamelyik éjjeli nyárara

huznak. De hát ki volt az a nő? kísértet vagy boszorkány, élő lény vagy csak szellem erre felelj nekem.

— Az édes atyuskám nem lehetett más, mint egy szerencsétlen — lunatikus!

— Micsoda? lunatikus? talán csak nem képzelsz, hogy én öltöttem fel női pongyolába, hogy téged ijesztgessek? — mondám félig haragosan.

— Te, atyuskám, a te torztorbort szakálladdal? hahaha! no ugyan jól becsúlsz, talán csak nem vagy holdkóros?

— Azaz hogy... vigye az ördög... használg az egész!... punktum! engem nem fogsz elbolondítani! — felelt nekem haraggal.

— No jó atyuskám azért ne haragudjál, majd elvállik később minden, — viszonzá csillapítólag és barátságosan nyújtá kezét.

— Nem fogok veled kezni, mert nem akarok a pokolba jutni!

Ezzel vége szakadt az egész históriának.

Kimentünk csónakázni s az arany sugarakban fűdő fő annyira lebilincsel csendes hullámaival, hogy egész a fűdői partig evestünk. Délutótti kilenc óra lehetett már ekkor s a tóparton egymást érték a sétálók.

Misi elvezetett szállására és néhány fiatal ember társaságában elbeszélgettünk majd egy egész óráig. Később a fényképezési műtermet látogattunk meg, hol az én barátom oly bőbeszédű lett, hogy egészen elbámultam rajta. (Ennek ismét meg volt a maga oka, amint azt írásom végén el fogom mondani.)

Sétálva kimentünk a gyógyfürdőhöz és és tíz órák óra felé ismét szíve kezünkbe vettük az eszét, hogy az ebédre haza érhesünk. De az én fejemben nem ment ki ez a csodálatos történet és kezdtem belátni, hogy mégis van valami a dologban.

(Folyt. köv.)

nekem a nagy harang, meg a fekete vis árja; ő pedig a káröröm édes éreztével a markába nevet.

Jelen közlés első sorban hasznunkra lehet Halvanti Deutash uraknak, mert ebből tudomásukra jutnak oly dolgok, melyekről aligha bírnak tudomással, mert ha tudnák, lehetetlen hogy elhárítsák, mi szerencsétlenség birtokukban birtokosoktól őket teljesen megkérőztették, mert ha még három évig így kezelik, a következő bérlet számításba fogja tenni, hogy az elrontott birtok javítására hány évet és mennyi áldozatot kell hoznia, hogy ismét használhatóvá tegye. Más felől morális tekintetben se üríthetik azt el, hogy a kik éppen a mezőgazdaság körül szerzett érdemeikért nyerték a királyi kitüntetés, a magyar nemességet, azoknak birtokait ilyen bérlet kezelik.

Másod sorban izraelita polgártársainkat is érdekli ezen dolog és hitfelekezeti érdekeiben nagyon helyesen tennék, ha a hasonló esetekben sikeresnek bizonyult erkölcsi presidiót arra használnák, hogy az ilyen ultravagans hitvesekkel az emberiség megértésének, miszerint az egyenjogúság nem azt teszi, hogy annak örve alatt minden gonoszszágot szabadon elkövetethetnek, s hogy a szabadság nem arra való, hogy szabadsággá fajuljon. Az ilyen tettek nagyon hajlák a vizet az izraelita málmára, a mennyiben nem mindenki van egy véleményen velünk, kik azt tartjuk, hogy egyesek bünei miatt nem kell elítélni az egész hitfelekezetet, kik között igen sok tisztelőre és szeretetre érdemes ember található.

Sokat lehetne még ezen tárgyról írni, de ez uttal legyen elég ennyi.

Budán, április 6. 1890.

Oroszi Miklós.

Ipolyság, április 6.

Működő társulatunk által múlt hó 11-én adott operettje Offenbachnak „Az elizondó léány” oly tetszést talált, hogy annak iméltéle kiáltatánál, az újból a megyeház terében, az első alkalommal nem kisebb közönség jelenlétében köztetésével f. hó 4-én, ugyan azon helyen szereplők (Vidák Iréne kisasszony, Kálmány Gábor és Lamy Géza urak) által eljátszották, a jelenlévők úgy szólnak folytonos tapsai közt, melyekkel az egyes szóp dalokat kísérté, sőt némelyiket „ujrátartatta.”

Az operettet megelőzte először is egy férfi négyes „Dalosokor” a rögtönzés daczára sikerülten előadva Herceg, Kálmány, Lamy, Neumann és Schmidt urak által, melyet követelt Vinter József ur (a bécsi magyar olvasó egyet könyvtárnoka) által tartott szavalmány, ki Jókainak különben is felette nehéz versalakban írt hozsá költeményét: „A holt költő szellemét” szongorakíséret mellett lelkesedetten és korrekto szavala el! mi nem kis feladat, még rendez szimfóniának is! Voltak, kik Jókainét hallva és látva a kérdéses költemény szavalmán, azon nézetüknek adtak magánközlökben kifejezést: hogy „nőnek” kellett volna szavalmán, mely nézetet részünkről is elfogadjuk azon hozsáadás-al, hogy igen is mindig érdekesebb egy nő szavalmánya, kivált szóp nő, különben egy Jókainé é; hát még a 20-30 év előttié? Ezen megjegyzésünk csak azon egyes férfi-kritikusainknak szól; mert női (mintén csak egyes) kritikusainknak csak annyit monduk: „Tessék iratni!” a tapsokban nem lesz hiány, melyeket Vinter József barátunk is méltán kiérdemelt, és nyert is.

A rendezés fáradságának oromlányrészt ismét Turnay Sándor ur vitte s így elismerésünk adója is őt illeti első sorban.

A kitűző szongorát Vinter Adolf polgártársunk szíveskedéséből kapta az előadásban a társulat, mely szintén saját színpada hiányzó díszleteinek javára rendezte az estélyt, melyet kedélyes tánc fejezett be.

Ezen estélyi alkalmával felléptettek: ifj. Majláth György 1 frt 20 kr., Dessewffy Gyula plebános 1 frt 20 kr., Podhorszky György 1 frt., Hederváry Antal, Malocsay és Dr. Shlesinger Mór 20-20 kr., négy névtelen összesen 80 kr. r. l.

A magyar-francia bízott részvénytársaság elnökségéhez f. 6. március hónapban benyújtott 266 db ajánlat 660 000 frt tőkére, kiállított 197 db kötvény 476 800 frt tőkére, elutasított 16 db

32.700 frt tőkére szóló ajánlat és 63 db 161.000 frt tőkére szóló ajánlat függőben maradt. Mióta az elnökségi működését megkezdte, azaz f. 6. február hó 1-étől 386 db ajánlat nyújtott be 1.076.000 forint tőkére és 278 kötvény 776.800 frt tőkére kiállított ki.

A magyar-francia bízott társaság az általa életbevitelt új módokat szerinti köteendő életbiztosítások után befolyó díjak 10 százaléka tekintet nélkül arra, vajlon ez díjak azből nyereség volt-e, vagy sem, oly alap alkotására fordítja, mely a biztosító felek közt évenkénti kiadások után kiosztatik és pedig akkép, hogy a félnek, ha a kötvényhez mellékelt igényjegye kibuzatik, haláleseti biztosításoknál az eredeti biztosításiak változatlan fenntartása és a további díjazás alóli felmentése mellett, életkorának megfelelő bizonyos összegre készpénzben fizet, kiadásait biztosításoknál pedig az egész kirosított biztosított tőke azonnal kifizetetik. Világosan megérthető vegett egy példát legyen szabad felhoznunk. Ha egy 30 éves egyen halála esetére 2000 frt tőkére biztosított s a kötvényhez mellékelt 2 db 1000 frt igényjegye a következő évben kibuzatik, akkor készpénzben kap 1168 frt, és a 2000 frtről szóló biztosítás továbbra is érvényben marad, de anélkül, hogy erre további díjat fizetni tartoznék.

Ha a biztosítás 3 évig már érvényben volt, kifizeti a biztosított 10.000 frt vagasságát még akkor is, ha a biztosított fél halála párbaj vagy öngyilkosság folytán következett is be, mely kedvezményt eddig még egyetlen hazai társaság sem nyújtja.

A „Magyar-francia bízott részvénytársaság” Budapestén. B. Gyarmati úgnök Felsenburg Henrik.

Hírek.

Adományozás. Gr. Zichy Livia 6 méltósága a vereskereszt egyet javára 100 frt adományozott. Az áldozatkészességéről általánosan ismert grófné, mint az egyet előbb a legtevékenyebben buzgólkodik szóp hivatalos egyet élén. Kapcsolatosan megemlíthetjük, hogy a grófné a mult vasárnap Zselyben volt, hol a díszkeret különös gondattal ápolja, mint haljak, a szóp (fűrdő) is megátogatta, hol a fűrdő renoválására máris nagyobb előkészületek történek.

A saigótárjani közönség társulat közgyűlése a mult hétfőn tartott meg gr. Forgách Antal úr elnöklete alatt. A társulat „in floribus” miköz, forgalma a harmadik milliót meghaladja; az osztalék 7 frt, azonban a jövő év nyeremény számájára tele mes összeg törtélt el.

Kinevezés. A. b. gyarmati kir. törvényessékhöz jogszóló (ki a megboldogult Báthly Miklós bíró helyét fogja pótolni) bizonyos Hány Győző nevezetelt ki a nm. igazságügyminiszter által. A törvényessék egyhangulag ismert jó tehetség joggyakorlatát, Less Antal urat, ajánlotta, de ezen ajánlat, nem tudni mi okból, mellőztetett. A közönség szép része Les úr mellőztését sajnálattal fogadta.

Károlyi János a fülkei járás képviselője a mult hétfőn tette le mandátumát a képviselőházban.

A nógrád megyei kir. adófelügyelő részéről közléstétel, miszerint az 1876. évi XV. t. cz. 10. §-a értelmében a szárák ad. kerületben az adókövető bizottság f. év április 22-én. működését megkezdte és pedig következő sorrendben: 1880. évi április 22-én Sámsonháza, Mátraverébely, Tótmarokháza, Szápatak, Kis- és Nagybárány, Buják és Bokor községekre; apr. 23-án Vanyarcz, Bér és Erdőküti községekre; 24-én Berczel, Becske, Guta, Kövesd és Ordas községekre; 26-án Szőlős, Ecseg és Kosárd községekre; 27-én Kálló, Erdőtarcsa, Jobbágyi és Szarvasdó községekre; 28-án Szentivány, Kutassó, Alad- és Felső-Told, P.-Garab, Lőrincsi és Zagyva-Szántó községekre; 29-én Csécsé, Ikerd, Kőkényes, Terény, Szanda és Szandaváralja községekre; 30-án Palotás, Héhalom, Dengeleg és Bágyon községekre; május 1-én Sárak városra néve. (A többi jövő számunkban.)

A b. gyarmati népköri gy. választmány a mult vasárnap érdekes tárgyalást tartott. Reményf József elnöklete alatt. Ugyanis Kohn Henrik tag vádat emelt Doman Dávid ellen, azért, mert egy alkalommal a körhelyiségben beszervevén, D. D. öt kifojezéssel illette melyek bizony ártóknak mondhatók, sőt a kölcsönös erős bizmeccsereből a tettlegesség is bekövetke-

zett. A kihallgatott tanúk igazolják e körülményt, sőt Quittner Móricz Doman Dávidot, azért, mert egyszer egy hamis kártyával paktált (t. i. az alulról vett kártyát el nem arulta s ezért 60 krral honoráltatott), hamis kártyának vallotta. Maga a vádló előadta azt is, hogy U. D. tisztesség helyre nem való, mert már egyszer az „Arkus” bácsi hávéházában Makarác József által megveretett s rajta elégtételt nem vehető. Vádlott a szabályszerű megidézése meg nem jelent, (mint haljak csakdi Ugyben Budapestre kellett utaznia) s noha Filler Lajos tag az által újból megidézése hozatott javaslatba, az igazság választmány ezen indítvány mellőztésével titkos szavazás alá bocsátotta azon kérdést vajon D. D. lebet-e a népkörnek továbbra is tagja? A 19 ig. választmányi tag közül 18-6 ellenében a kizárása szavazott.

A jó Schille bácsi mult hétfőn láttuk itt a városban friss jó egészségben, bejött egy kis trafikát és egyetmát vásárolni. Schille bácsi már 90 éves, de azért még most is eleven és kitartó, mint ennekélté 60-70 évvel. Ő a Zichy senioralis uradalom legregibb hivatalnok, és mint uradalmi érdecs F.-Esztergályban hivatalát mindig jól és az uradalom javára töltötte be. Sok seniorit élt túl, de azért egyre se panaszkodik; ő velők, a seniorok pedig vele mindig megvolnak elégedve. Ennek élté 10 évvel 80 éves jubileumát ülte, ez idén már a 90-dik jubileumát ismét csak oly jó erővel ünnepelheti, mint ennekélté 10 évvel. Tartsa Isten őt soká!

Halálhíradás. Iményi József mérnök Bácsmgyében borá ezélt 6 évvel költözött B. Gyarmatról, a mult héten elhalálozott.

Azon természetzi tünemény, mely március 25-én reggel 8 óra táján a keleti égen látható volt, s mely a „Nógrádi Lapok” 13 ik számában is fel van említve, az alföldön nagyon ismeretes, és a mezsi emberek Váknapnak nevezik. Rendesen olyankor látható, midőn tartós szárazság után a vispárak gyűlni kezdenek az atmosphaera felsőbb rétegeiben, és ott fútyol-felhőkke tömörülnek. A vaknap néha egy, néha kétfé, a nap mellett két felől csekély távolaságban, olyankor látható reggel és este felé, midőn a nap a horizont felett 8-10 foknyi magasság áll. Mikor vaknap látható, akkor rendszeren eső napok szoktak következni, ha csak tulajdonagy szelek nem támadnak, melyek az esőfellegeket el szokták szélesíteni. A vaknap több tekintetben rokon a szivárványnyal.

Feliról szerkesztő

Horváth Danó.

Koresma és koresmáltatási jog bérbeadás.

Bussa községbeli regalejoggal egybekötött koresmahelyiségem folyó évi július hó 1-től a legközelebbi három évre bérbeadatik. Bérleti szándékosok bővebb felvilágosítást nyerhetnek nálam

Bussán, (u. p. Szakal)

Blumenthal J.

Malomhaszonbérlet.

Kis-kelecsényi uradalomhoz tartozó Kis Tugáron egykerékű vízi malom, abban vastagpeazott kőrlemezhez kívántatással mal naptól haszonbérbe kiadó, kirenni szándékosok B. Gyarmaton Nagy Mihály gazdasági felügyelőnél jelentkezzenek.

3-1

Fontos a gyapjutermelek és gyapjukereskedőknek.

KÖRLEVELE

az első magyar gyapjumasó és bizományi részvénytársulatnak Budapestén.

Berendezéseinknek a bel- és külföld csaknem valamennyi gyári piacain meghonosult és közkedvelté vált mosott gyapjja feljogosít, önök azon tiszteltteljes felhívást intezni a szívesen mosott gyapj, vagy a nem sikerült bundamossá, valamint mindennemű bér- és timárgyapjút szíveskedjék mosás és bizományi utoni eladás végett hozniuk beküldeni. Gyapjuknak valamennyi gyári piaca való farsadhatatlan búrgezia által mi az eladás a leggyorsabb módon eszközöljük, s' árak mellett, a mily előnyöket csak az utolsó kéz, Hetties csak maga a gyáros képes ajánlat.

Egyedülálló ágyalmentetjük, miszerint mi gyárunk mindennemű bundamossokra is melyeket szinte közpénzen jó árak mellett nyújtunk évi 5 és fál száztól kamat mellett. Ezenfelvra tehát saját érdekében volna nekünk ezt is bizományi eladás végett beküldeni, a mely célra mi gyapj-raktárunkban kivül gyárunkban egy másik raktárú is alapítottunk a gyapjforrgalom központján. Ha azonban ön előnyöknek tartanak a gyapjút saját raktárában tartani, az esetben felkérjük, nekünk mindenesetre nagyobb mustra vagy próbáböket küldeni be lejtrommal együtt, hogy így alkalmunk legyen önnek ez uton előnyös eladás által hasznára lehetni.

Mindennemű hozzáknak beküldött gyapjára egy a mosásra ezant, mint a bundamossásra is, az értékek megfelelő előleget nyújtunk évi 5 és fál száztól kamat mellett. Kiváratra kések vagyunk igen tisztelt megbízóinknak a mosásra ezant gyapjának az úres szákatok méréséket kölcsönzési díj mellett megküldeni a felkérjük, a százkész darabozást valánk mellobb tudatni, hogy a szákatok a nyírásához önnek idejében megküldhessék. Azon t. cz. felvételnek kiknek saját szájkaj vannak, azok a befolyezott mosás után visszaküldhetek, mintán mi a mosott gyapjja számára szükséges szákatok a legutányosabban beszerezünk.

DIJTÁBLÁZAT: Mosási díj szíros gyapjutól 5 frt o. é., timárgyapjutól 6 frt o. é., bundamossástól 7 frt o. é., 100 kilókint. — Eladási jutalék-díj egy a gyárilag mosott gyapjutól, mint a nálunk raktáron elhelyezett bundamossástól 1 0/0 -ék, s esetleg úgnök használata mellett még 1/2. 0/0 -ék alkuszdlj is a számlaösszeg után.

Raktározás és biztosítás ingyen.

Biston reméljük beküldéseit, a kérjük a gyapjút egyenesen hozzánk, és pedig „Első magyar gyapjumasó-gyár” cím alatt küldeni.

Móly tisztelőttel Visontai Kovách László, elnök.

Áttekintések kívánatra ingyen megküldetnek. Városi iroda Neugebauer Gyula urnál. Károly-körút 3. sz.